

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

**Liikenne- ja
viestintävirasto
Traficom
ajankohtaisia**

Itä-Suomen

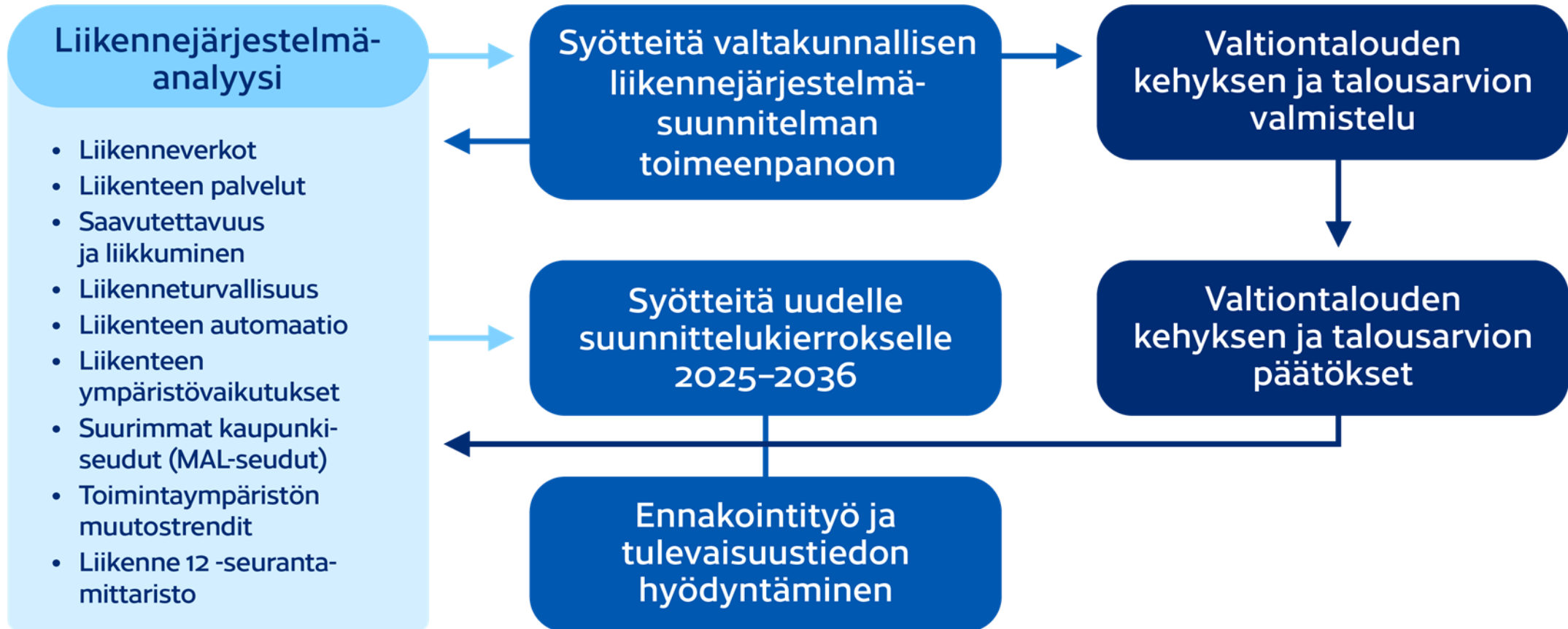
liikennejärjestelmäpäivät

31.10.2023

Ajankohtaisia teemoja

- ▶ Liikennejärjestelmäanalyysi
- ▶ MAL ja Liikenne12 -valmistelu
- ▶ Liikennejärjestelmän nykytila, erityisesti julkinen liikenne
- ▶ Kestävän liikkumisen valtionavustukset
- ▶ Traficomien tutkimukset & selvitykset

Liikennejärjestelmän tietopohjainen kehittäminen

Liikennejärjestelmäanalyysin tilannekuvat

Liikenne 12 -
seurantamittaristo

Liikenneverkon
strateginen
tilannekuva

Liikennepalveluiden
tilannekuva

Saavutettavuuden
tilannekuva

Liikenneturvallisuud
en tilannekuva

Liikenteen
automaation
tilannekuva

Liikenteen
ympäristön
tilannekuva

Toimintaympäristön
tilannekuva

MAL tilannekuva

Liikennejärjestelmäanalyysiin kootaan strateginen kokonaiskuva liikennejärjestelmän nykytilasta, kehitystarpeista ja toimintaympäristön kehityksestä ([Linkki](#))

Liikennejärjestelmäanalyysin viimeisimmät julkaisut

- ▶ MAL-tilannekuva julkaistu elokuun lopussa
  - ▶ [Liikkumisen tunnusluvut MAL-seuduilla](#), [Liikkumisen verkot MAL-seuduilla](#), [Liikkumisen palvelut MAL-seuduilla](#), [MAL-seutujen tieliikenteen turvallisuus](#)
- ▶ Toimintaympäristön tilannekuva julkaistu elokuun lopussa
  - ▶ [Suomen ulkomaankuljetukset ja kansainvälinen saavutettavuus](#), [Liikennejärjestelmän ympäristöllinen kestävyys](#), [Alue- ja yhdyskuntarakenteen keskeisiä kehitystrendejä](#), [Liikenteen palvelujen muutostrendit](#), [Väestörakenteen muutos haastaa yhteiskuntaa](#)
  - ▶ [Liikennejärjestelmän nykytila - yhteenveto liikennejärjestelmäanalyysin johtopäätöksistä](#)
  - ▶ [Liikennejärjestelmän toimintaympäristön muutokset - yhteenveto liikennejärjestelmäanalyysin johtopäätöksistä](#)
- ▶ Liikennepalveluiden tilannekuvaan lisätty taksiliikenteen ja joukkoliikenteen tietoja kesä-elokuussa:
  - ▶ [Taksipalveluiden tarjonta](#), [Taksiliikenteen saatavuus](#), [Taksiliikenteen esteettömyys](#), [Taksiliikennemarkkinoiden tilannekuva](#), [Taksiliikenteen hintaseuranta](#), [Taksiliikennemarkkinoiden vuositilatot](#), [Erityisryhmien tyytyväisyys taksiliikenteen palvelutasoon](#)
  - ▶ [Kaukoliikenteen palvelutaso](#), [Linja-autojen käyttövoimat viranomaisten järjestämässä joukkoliikenteessä](#), [Yleistä joukkoliikenteen järjestämisestä, rahoituksesta ja liikevaihdosta](#), [Pitkämatkaisen linja-autoliikenteen esteettömyys](#), [Junaliikenteen esteettömyys](#), [paikallisjoukkoliikenteen esteettömyys](#)
- ▶ Liikennejärjestelmäanalyysin ajankohtaiskatsausta päivitetty kesäkuun lopussa
  - ▶ [Maailmanpoliittisen tilanteen vaikutuksia liikennejärjestelmään](#)
- ▶ Liikenneverkon strategisen tilannekuvan seuraavat päivitykset syksyn aikana
- ▶ Saavutettavuuden tilannekuvaan lisätty yritysten saavutettavuudesta ja viestintäverkoista
  - ▶ [Yritysten saavutettavuus](#), [Viestintäverkkojen tilannekuva liikenneväylillä](#)
- ▶ Uusia julkaisuja ja päivityksiä paljon [liikenneturvallisuuden](#) ja [liikenteen ympäristön tilannekuviissa!](#)

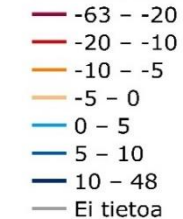
Liikennejärjestelmän nykytila

– liikenneverkot ja liikenne (1/2)

- ▶ Pandemia ja Venäjän aloittama hyökkäyssota ovat aiheuttaneet merkittäviä muutoksia Suomen kuljetusvirtoihin
- ▶ Kustannustason voimakas nousu on kiihdyttänyt **maanteiden** korjausvelkaa
- ▶ Niukentunut rahoitus on kohdennettu sinne, missä eniten liikennettä
- ▶ Maanteiden pääväylät vastaavat kuitenkin pääosin liikenteen ja kuljetusten tarpeisiin
- ▶ Tieliikenteen turvallisuus kehittynyt hyvään suuntaan

Raskaan liikenteen muutos
kanta- ja valtateillä 2021–2022

Raskaan liikenteen muutos (%)

↓ Suurimmat tavaraliikenteen satamat

Liikennejärjestelmän nykytila

– liikenneverkot ja liikenne 2/2

- ▶ **Rautatieliikenteessä** Venäjän tavaraliikenne on vähentynyt merkittävästi. Myös Allegro-liikenne on loppunut.
- ▶ **Vesiväylästä** nykyinen palvelutaso vastaa pääosin kauppamerenkulun tarpeisiin, kuten jäänmurron varmistamiseen, väylien kehittämiseen ja alusten lisääntyvän automaation luomiin vaatimuksiin.
- ▶ Kun Euroopan unioni sulki **ilmatilansa** venäläisiltä lentokoneilta, Venäjä vastasi tähän sulkemalla oman ilmatilansa eurooppalaisilta koneilta.

Liikennejärjestelmän nykytila

– joukkoliikenne

Kriiseistä huolimatta joukkoliikenteen toipuminen on monin paikoin lupaavaa

- ▶ Joukkoliikennealaa on koetellut ”tuplakriisi”: ensin koronapandemia, sitten kohonneet polttoainekustannukset.
- ▶ Kustannuskriisi on heikentänyt markkinaehtoisen linja-autoliikenteen yritysten, paikallisliikennettä järjestävien kaupunkien ja seutujen sekä ELY-keskusten taloudellista tilannetta.
- ▶ Palautuminen ollut nopeinta kaukojunaliikenteessä ja useilla kaupunkiseuduilla. Myös tilausajoliikenne on elpynyt hyvin.

Alan tilanne on haastava

Taloustilanne edellyttää sopeuttamistoimia, kuten hintojen korotuksia ja vuorojen karsimista

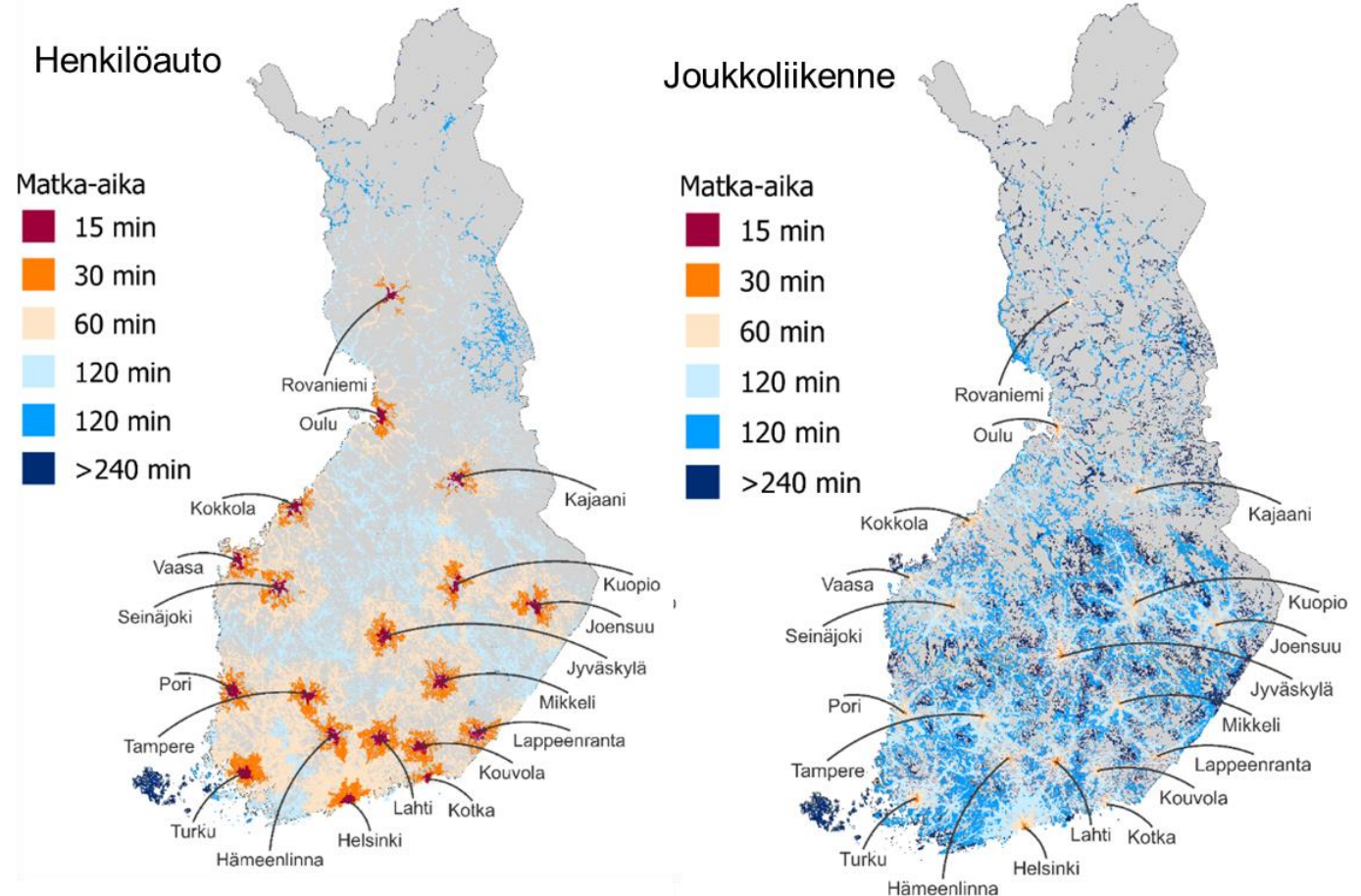
- ▶ ELY-keskusten joukkoliikenteen määrärahatilanne erittäin tiukka suhteessa tarpeeseen
- ▶ Kaupunkiseutujen joukkoliikenteen nettokustannukset ovat kasvaneet 150 M € / vuosi vuodesta 2019
- ▶ Markkinaehtoisessa liikenteessä yhteyksien lakkautukset mahdollisia

Liikenteellinen saavutettavuus

- ▶ Alueiden sisäinen saavutettavuus henkilöautolla hyvällä tasolla, joukkoliikenteellä parannettavaa
- ▶ Yrityksille saavutettavuus on tärkeää, liittyy merkittäviin sijaintitekijöihin ja alueelliseen kilpailukykyyn
- ▶ Logistiikan tehokkuus ja laatu on kansainvälisesti vertailtuna

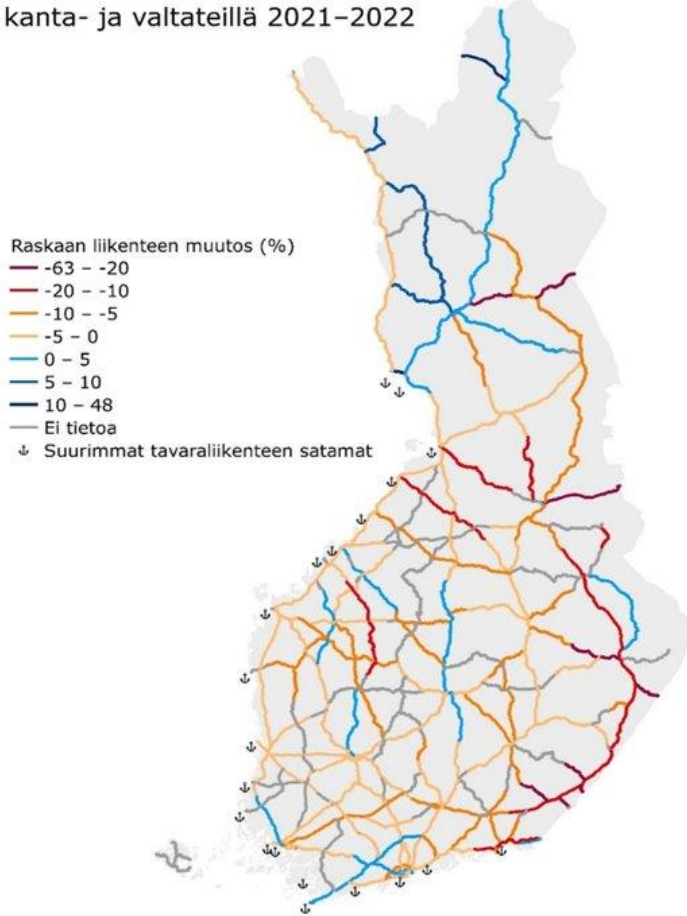
Matka-aika lähimpään maakuntakeskukseen autolla ja joukkoliikenteellä 2022

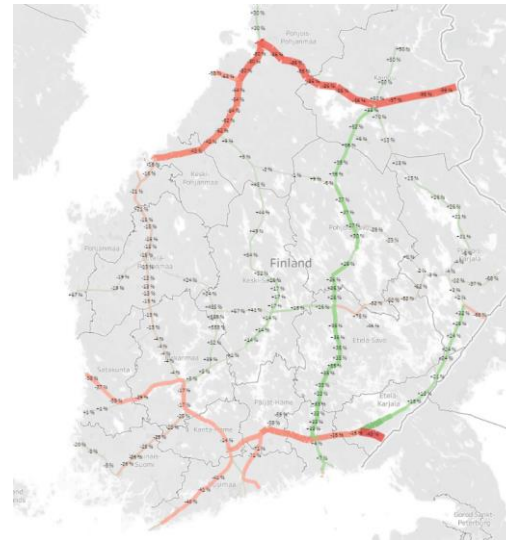
Lisätietoja: <https://tieto.traficom.fi/fi/liikenne/liikennejarjestelma/saavutettavuuden-tilannekuva>

Kuljetusreitit muuttuneet

Raskaan liikenteen muutos
kanta- ja valtateillä 2021–2022

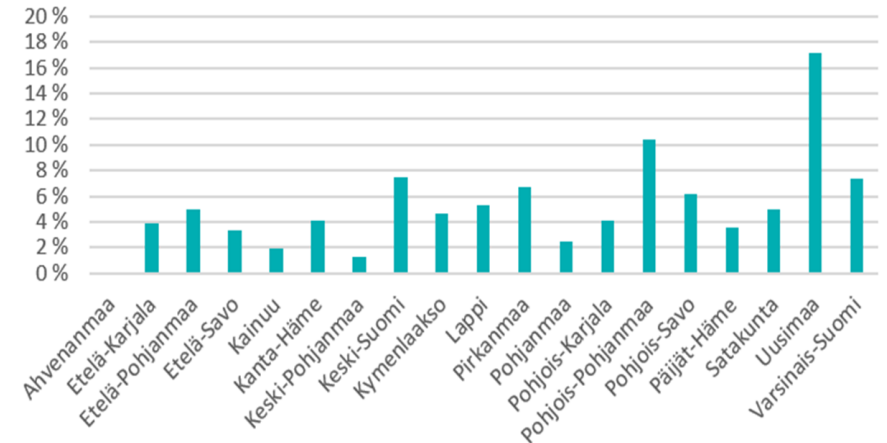

- Raskaan liikenteen tiekuljetukset sekä rautatiekuljetukset ovat reitittyneet Venäjän hyökkäyssodan jälkeen uusiksi
- Kuljetussuoritteista Uudenmaan osuus on n. viidesosa kaikista.

Rautateiden tavaraliikennemuutokset (bruttotonnia)
syys-joulukuusta 2021 syys-joulukuuhun 2022.
Vihreä=kasvu, punainen=lasku.

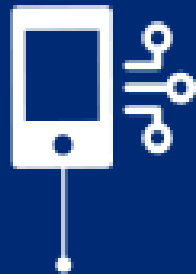
Maakunnan osuus kaikista kuljetussuoritteista
(keskiarvo vuosilta 2020-2022)

Lähde: [https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/tiekuljetusten-kuljetusmaarat, Maailmanpoliittisen tilanteen vaikutuksia liikennejärjestelmään](https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/tiekuljetusten-kuljetusmaarat, Maailmanpoliittisen_tilanteen_vaikutuksia_liikennejarjestelmään) | Tieto Traficom

Liikenteen palvelujen muutostrendit

Saavutettavuus eri kulku-
muodoilla ja liikenteen
kohtuuhintaisuus tärkeää

Teknologinen kehitys on
mahdollistanut mm. työnteon
tapojen ja kulutuskäyttäytymisen
muutokset sekä elämäntyylien
yksilöllistymisen

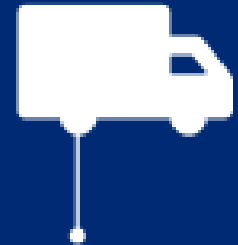
Joukkoliikenteen
potentiaali on selvästi
suurin kaupunkiseuduilla

Lentoliikenteen sähköistyminen
etenee tulevina vuosi-
kymmeninä erityisesti
lyhyemmän kantaman reiteillä
ja pienissä ilma-aluksissa

Henkilöjunaliikenteessä
pitää lähivuosina ratkaista sen
järjestämiseen liittyvät kysymykset

Kuljetusten yhdistely
voisi turvata liikenteen
palveluja tehostamalla
julkisten varojen
käyttöä

Traficom valtionavustukset ja tuet

Julkinen henkilöliikenne

Liikkumisen ohjaus & liikenneturvallisuus

Kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuurihankkeet

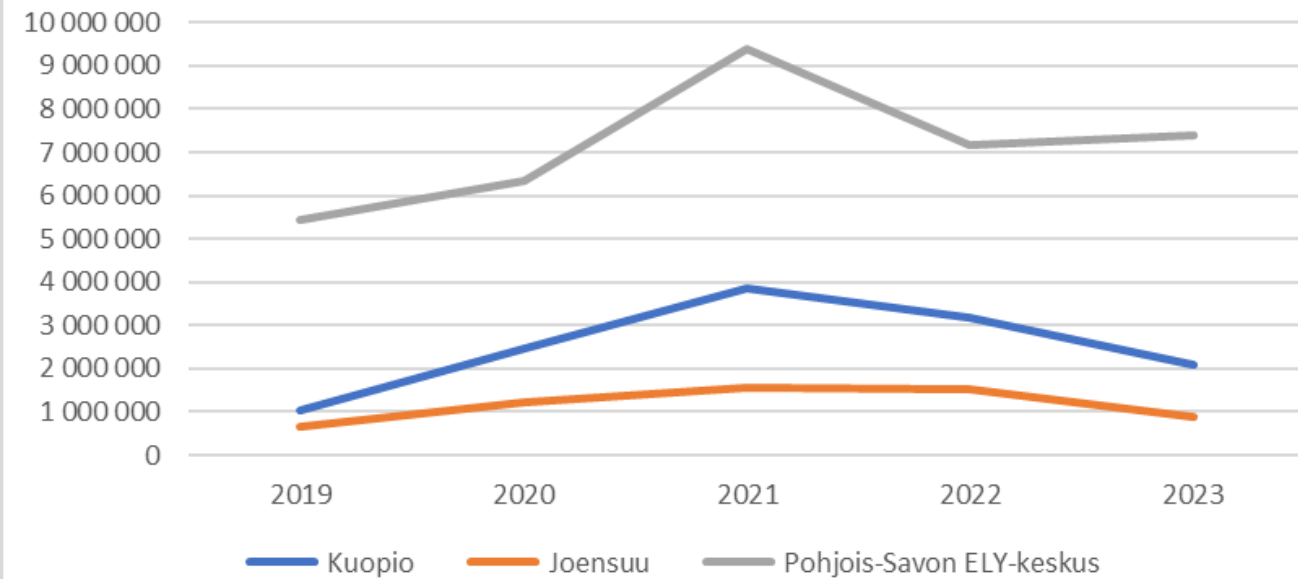
Julkisen henkilöliikenteen tuet ja avustukset 2024

- ▶ ELY-keskuksille esitetty rahoituskenaariot 2024-2025 toiminnansuunnittelun pohjaksi
  - ▶ POS-ELYn rahoitustilanne yksi haastavimpia
- ▶ Suurten ja keskisuurten valtionavustukset tarkentuvat MAL-sopimusneuvotteluissa
  - ▶ Sopimuskausi 2024-2027
- ▶ Junaliikenneostojen sopimus vuoden 2030 loppuun
- ▶ Maakuntalentojen jatko ainakin 2026 asti
  - ▶ Kilpailutus käynnistynyt 27.10.2023, <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/ilmailu/lento-liikenteen-hankinnat>
- ▶ Tuleva rahoitustaso vrt. Liikenne12?

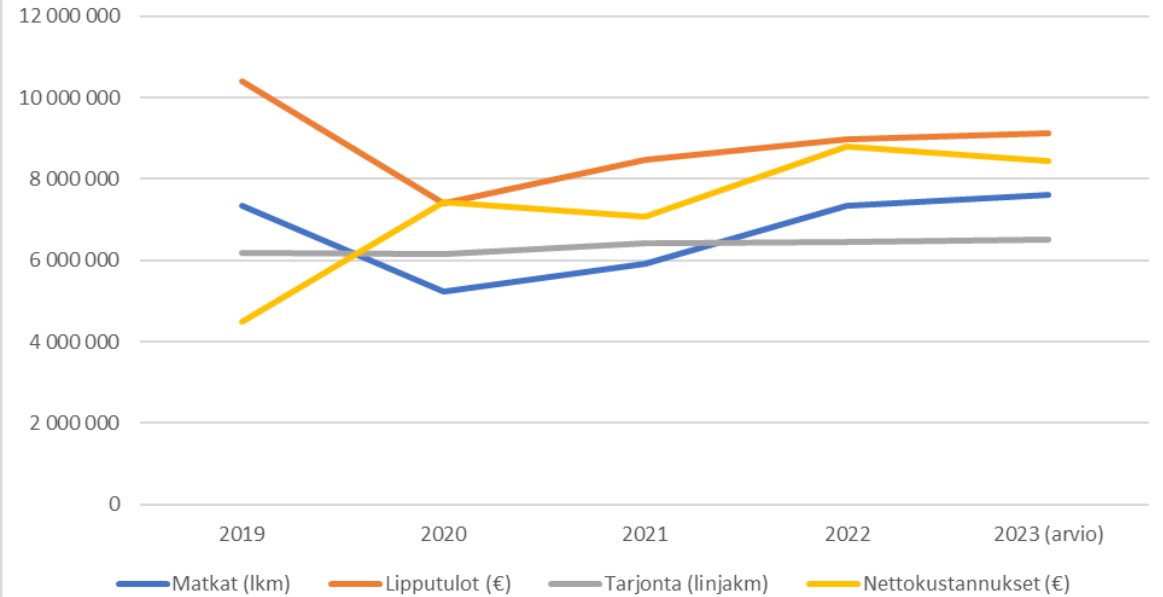
Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (31.20.55)		1 000 euroa
Junaliikenteen ostot		34 870
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot ja kehittäminen		32 329
Suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki		9 750
Keskisuurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuki		8 125
Lentoliikenteen ostot		16 000
Kehittämishankkeet		750
Liikkumisen ohjaus		600
Yhteensä		102 424

Miltä viime vuodet ovat näyttäneet rahoituksen ja suoritteiden suhteen?

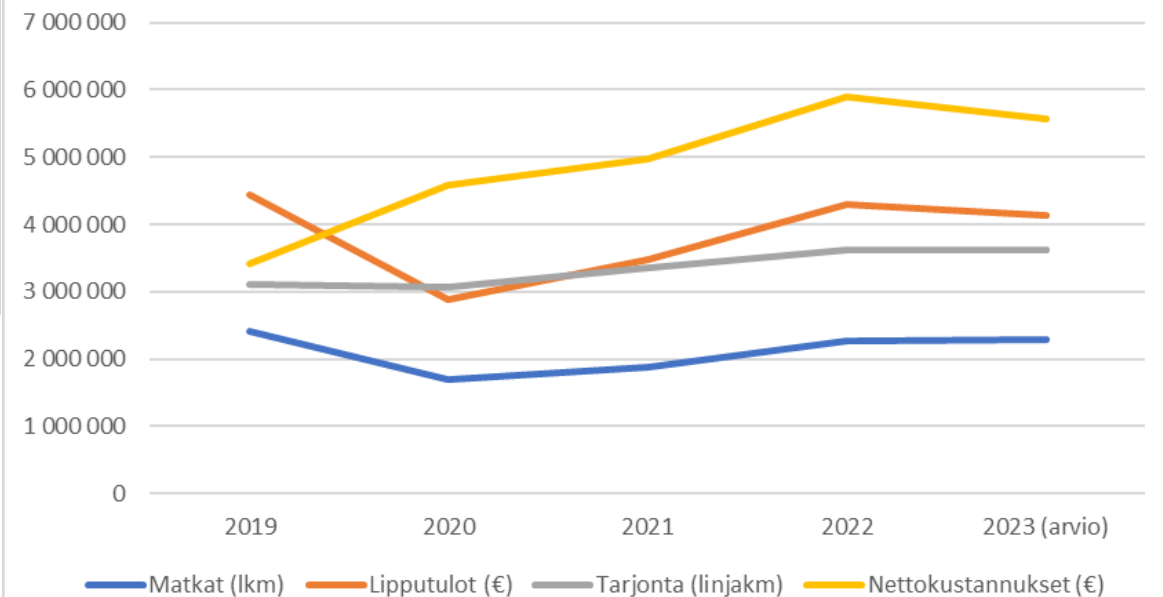
Valtion rahoitus 2020-2023

Kuopio PSA-liikenteen järjestäminen

Joensuu PSA-liikenteen järjestäminen

Liikkumisen ohjaus ja liikenneturvallisuus

- ▶ Haku aika päättyy 30.11.2023
- ▶ Liikkumisen ohjauksen hankehaku, määräraha n. 1M€
  - ▶ Lasten ja nuorten liikkumisen ohjaus
  - ▶ Kestävät matkaketjut
  - ▶ Kestävän liikkumisen kokonaisvaltaiset suunnitelmat
  - ▶ Liikkumisen ohjaus infrahankkeissa
  - ▶ Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmat
- ▶ Tieliikenteen turvallisuuden hankkeet, määräraha 200 000 euroa
  - ▶ Pyöräilyn turvallisuus
  - ▶ Erityisryhmien liikkumisen turvallisuus
  - ▶ Uusien infra- ja liikenteenohjausratkaisujen turvallisuus ja vaikutukset

Jalankulun ja pyöräliikenteen infrastruktuurin valtionavustukset

- ▶ Vuoden 2023 hakemuksia saapunut yhteensä 95 kappaletta, haettu valtionavustus 24,4 M€, määrärahaa käytössä 3,5 M€-9,0 M€
- ▶ Vuoden 2022 myönnetyt valtionavustukset
  - ▶ Pohjois-Savo: 11 hanketta, avustus yhteensä 628 055€ (Iisalmi, Kuopio (8), Siilinjärvi (2))
  - ▶ Pohjois-Karjala: 1 hanke, avustus yhteensä 407 008€ (Liperi)
  - ▶ Etelä-Savo: 2 hanketta, avustus yhteensä 220 075€ (Mikkeli, Rantasalmi)
- ▶ Seuraava haku aukeaa keväällä 2024

Hakemukset 2023	KPL
Uudenmaan ELY-keskus	43
Pohjois-Savon ELY-keskus	13
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	8
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	7
Pirkanmaan ELY-keskus	6
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	5
Ahvenanmaa	4
Keski-Suomen ELY-keskus	3
Varsinais-Suomen ELY-keskus	3
Lapin ELY-keskus	2
	95

Tutkimukset ja selvitykset

Henkilöliikennetutkimus syksy 2022

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/valtakunnallinen_henkil%C3%B6liikennetutkimus_raportti2022_20230630.pdf

Esteettömyys linja-autojen kalustovaatimuksissa

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Esteett%C3%B6myys%20linja-autojen%20kalustovaatimuksissa%20raportti.pdf>

Liikkumisen ohjauksen ja liikenneturvallisuuden valtionavustusten vaikuttavuus selvitys

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/LO_Litu_valtionavustusten_vaikuttavuus selvitys_2023_06_28.pdf

Romutuspalkkiokampanja vuosina 2020-2021 Seurantatutkimus

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Romutuspalkkiokampanja%20vuosina%202020-2021%2C%20Seurantatutkimus.pdf>

Täyssähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuen vaikuttavuus vuosina 2018-2022

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/T%C3%A4yss%C3%A4hk%C3%B6k%C3%A4ytt%C3%B6isten%20henkil%C3%B6autojen%20hankintatuen%20vaikuttavuus%20vuosina%202018-2022.pdf>

Suomen ja Norjan tieliikenteen turvallisuuden ja siihen liittyvien tekijöiden vertailu

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Suomen%20ja%20Norjan%20tieliikenteen%20turvallisuuden%20ja%20siihen%20liittyvien%20tekij%C3%B6iden%20vertailu.pdf>

Henkilöliikennetutkimus 2021 (HLT2021)

Faktakortit ja muut aineistot: <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/julkaisut/henkiloliikennetutkimusten-muut-aineistot?toggle=Henkil%C3%B6liikennetutkimuksen%202021%20valtakunnalliset%20raportit%20>

Yleissivu:

<https://www.traficom.fi/fi/hlt>

Raportti:

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Valtakunnallinen%20henkil%C3%B6liikennetutkimus_p%C3%A4%C3%A4raportti%2025012023.pdf

Vetylentämisen selvitys:

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Vetylent%C3%A4misen_selvitys_Trafficomin_tutkimuksia_02_2023_07022023.pdf

Selvitys yhdistettyjen kuljetusten käynnistymisen mahdollistamiseksi

<https://www.traficom.fi/fi/traficomin-julkaisut?limit=20&offset=0&query=&sort=created&toggle=Selvitys%20toimenpiteist%C3%A4%20yhdistettyjen%20%20kuljetusten%20k%C3%A4ynnistymisen%20mahdollistamiseksi>

Kaupunkiraiteiden hankearvioinnin kehittäminen:

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Kaupunkiraiteiden%20hankearvioinnin%20kehitt%C3%A4misen%20esiselvitys_1.2.2023.pdf

Opas liikennejärjestelmäsuunnitelmien vaikutusten arviointiin

<https://www.traficom.fi/fi/traficomin-julkaisut?toggle=Opas%20alueellisten%20liikennej%C3%A4rjestelm%C3%A4suunnitelmien%20%20vaikutusten%20arviointiin>

Valmistuneita selvityksiä 2/2

Alueellisen junaliikenteen jatkoselvitys – liikennöintikustannukset ja matkustajapotentiaali

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Alueellisen%20junaliikenteen%20jatkoselvitys_p%C3%A4ivitetty%2025012023.pdf

Kaukoliikenteen ja solmupisteiden palvelutason nykytilaselvitykset ja palvelutason määrittely valmistuneet LVM:n vedolla (Liikenne12 toimenpide)

<https://www.lvm.fi/-/joukkoliikenteen-solmupisteiden-ja-kaukoliikenteen-palvelutason-tavoitteita-selvitetty-1893528>

<https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/henkiloliikenteen-solmupisteiden-matkustajapalveluiden-palvelutaso>

Kilometrit katuverkolla-selvitys

[https://mal-verkosto.fi/kilometrit-katuverkolla-mal-verkoston-hanke-vuodelle-](https://mal-verkosto.fi/kilometrit-katuverkolla-mal-verkoston-hanke-vuodelle-2022/)

[2022/"https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Kilometrit%20katuverkolla_15122022.pdf](https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Kilometrit%20katuverkolla_15122022.pdf)

Valtakunnalliset liikenne-ennusteet

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/VLE%20raportti%202022.pdf>"<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/VLE%20raportti%202022.pdf>

Selvitys sähköisen lentämisen tulevaisuudennäkymistä

<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/sahkoinen-lentaminen-vartenotettava-tulevaisuuden-vaihtoehto-suomessa>

Julkisen henkilöliikenteen tukien vaikuttavuusselvitys

<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/joukkoliikenteen-valtionavustus-tarkea-osa-joukkoliikenteen-yllapitoa-ja-kehittamista>

Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrastruktuuri, nykytilakatsaus

<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/julkinen-latausinfrastruktuuri-laajentuu-hyvaa-vauhtia-suomessa>

Kaikki valmistuneet Traficomin julkaisut: <https://www.traficom.fi/fi/traficomin-julkaisut?limit=20&offset=0&query=&sort=created>

Nostoja meneillään olevista / käynnistyvistä selvityksistä

- ▶ **KaupsuSUMP-hanke** eli kaupunkiseutus suunnittelun ja liikennejärjestelmäsunnittelun yhteen nivominen kestävän kaupunkiliikkumisen (SUMP) edistämiseksi käynnistynyt
- ▶ Junaliikenteen järjestämiseen liittyvät selvitykset alkamassa
- ▶ Selvitys puhtaiden ajoneuvohankintojen toteuttamisesta ja haasteista
- ▶ Esteetön taksikalusto
- ▶ Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman vaikutusten arviointityö käynnistyy 2024 alussa

Kiitos!

Joukkoliikenne, valtion rahoitus

Toni.barman@traficom.fi

Itä-Suomi, Traficomin aluevastaava

Anna.patynen@traficom.fi

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto